

Høringssvar fra foreldre ved Hauknes skolekrets

Merk.: Sak 2025/14305

Innledning

Vi viser til høringsnotat om fremtidens oppvekststruktur i Rana kommune, med høringsfrist 08.02.2026. Med dette oversendes vi innspill til høringsnotatet.

Vi anerkjenner at Rana kommune står overfor utfordringer som gjør det nødvendig å vurdere dagens organisering. Samtidig er det et vedvarende problem for sektoren at statlige overføringer til skolene i Rana ikke brukes til barn og unge i Rana slik de er tiltenkt. Vi mener at strukturendringer av dette omfanget må bygge på et tilstrekkelig opplyst beslutningsgrunnlag, reell medvirkning og en dokumentert vurdering av barnets beste. Ambisjonen bør ikke begrenses til et minimumsnivå som kun sikrer at barn kommer seg gjennom skoleårene.

Våre innspill tar utgangspunkt i hvordan de foreslåtte tiltakene kan påvirke barn og unge i Rana kommune, med særlig vekt på:

- kvaliteten i opplæringstilbudet
- barns rett til et trygt og helsefremmende skolemiljø
- tilgjengelighet til sentrale tjenester i barn og unges nærmiljø

Vi mener skolene i Rana har et samfunnsoppdrag som blant annet handler om å utjevne sosiale forskjeller og sikre et inkluderende skoletilbud i tråd med opplæringsloven og forskrift om miljørettet helsevern. Vi mener dette forutsetter at det gjøres grundige og helhetlige vurderinger, før endringer vedtas – særlig når disse endringene nå berører barn i barnehage- og tidlig skolealder.

Vi mener at det store antallet forslag som har vært i prosessen har gjort saken krevende å overskue for foresatte, FAU-er og skoleledelse. Dette har skapt usikkerhet knyttet til både tallgrunnlag, kapasitet, ressursbehov og konsekvenser for barn og ansatte. Vi savner en samlet og systematisk kartlegging av hvordan kvaliteten i Ranaskolen oppleves av barn, foreldre, ansatte og relevante samarbeidspartnere i dag. Vi ønsker at den kommende revisjonen av Trygt skolemiljø av Deloitte gjennomgås og tas til etterretning før vedtak.

Vi er også bekymret for at sentrale forutsetninger i saken fremstår som uavklarte, blant annet knyttet til:

- oppdaterte elevprognoser
- faktisk bygningskapasitet og arealgrunnlag
- status for godkjenning etter gjeldende lov- og forskriftskrav
- bemanning og oppfølging av pålegg fra Statsforvalteren
- reelle innsparinger og vurdering av eventuelle langtidskonsekvenser av strukturendringer

Når strukturendringer foreslås gjennomført samtidig for et stort antall barn i barnehage og skole, parallelt med andre omfattende kommunale omstillingsprosesser, mener vi at det er særlig viktig å sikre tilstrekkelig kapasitet, realistiske framdriftsplaner og tydelige rammer for omstilling og oppfølging. Dette gjelder også utredning av konsekvensen ved økning i skolekretsgrenser som også foreslås.

Kapasitet

Noen av forslagene til ny skolestruktur i Rana kommune vil medføre elevøkning ved Hauknes barneskole. Elevøkningen i forslagene varierer mellom ca. 50 elever og ca. 150 elever.

Hauknes skole har i dag ca. 200 elever, fordelt på 10 klasserom i hovedbygningen og 4 klasserom i den frittliggende paviljongen og er bygget som en 2-parallell skole. Paviljongen huser også SFO ved skolen. En rask økning i elevtall vil være en stor utfordring for skolen på flere måter. Det er imidlertid særlig tre forhold vi ønsker å fremheve i høringsrunden:

- Størrelsen på klasserom tilsier at skolens maksimale kapasitet med dagens bygningsmasse er i underkant av 300 elever.
- Elevøkning vil kreve oppgradering og utvidelse av SFO-fasiliteter med et til kjøkken, garderober, toalett og forbedret ventilasjonsanlegg.
- Elevøkning vil forverre enn allerede krevende trafikksikkerhetssituasjon ved skolen, og vil kreve tiltak.

Maksimalt elevtall ved skolen er 300 elever

Vi har regnet på elevkapasitet ved klasserommene på skolen. I veiledning til forskrift om miljø i barnehager, skoler og skolefritidsordninger legges det til grunn at et klasserom bør ha 2-2,5 kvm per elev, og i tillegg 5 kvm per lærer. Dersom anbefalingen legges til grunn har Hauknes skole maksimalt plass til i underkant av 300 elever. Klasserommene ved skolen har noe ulik størrelse, og ikke alle har kapasitet til 25-28 elever. En økning utover dette vil være i strid med anbefalingen, og vil dessuten få negativ innvirkning på både lære- og arbeidsmiljøet ved skolen. Kapasiteten vil også påvirkes og av

alderssammensetning og trinnfordeling. Siden klasserommene varierer i størrelse vil en elevøkning til over 300 elever videre medføre at flere klasserom er for små for de største klassene. Dette vil medføre at klasserommene på skolen ikke kan grupperes etter småtrinn og mellomtrinn, fordi klassene må plasseres med utgangspunkt i hvor store de er. Dette vil være negativt for sosialt miljø, lærings- og arbeidsmiljø ved skolen. I tillegg til dette vil en elevøkning over 300 elever medføre at spesialrom og fellesarealer ved skolen blir for små og ikke vil fungere hensiktsmessig.

En elevøkning over 300 elever krever at det settes av midler til utvidelse av byggearealet, garderober og forbedring av ventilasjon.

Elevøkning krever oppgradering og utvidelse av SFOs fasiliteter, særlig kjøkken

SFO ved Hauknes skole har allerede i dag et kapasitetsproblem, særlig hva gjelder kjøkkenfasiliteter som følge av at antallet elever ved skolefritidsordningen har steget kraftig som en følge av ordningen med gratis kjernetid for 1.-3. klasse. I forslagene i høringen sies at SFO skal spres på to bygg. Dette gjøres imidlertid allerede i dag, og vil ikke medføre at SFO får bedre tilgang på kjøkkenfasiliteter. Skolekjøkkenet har ikke kapasitet til å romme SFO i tillegg til skoleaktivitetene. Det er allerede i dag svært trange SFO-fasiliteter ved skolen, noe som er et problem både for ansatte og barn.

En elevøkning krever at det settes av midler til oppgradering av SFO-arealer ved skolen, særlig gjelder dette kjøkkenfasiliteter og ventilasjon.

Elevøkning krever tiltak for trafiksikkerhet

Det er allerede i dag en utrygg trafiksituasjon ved skolen. En elevøkning fra 50-100 elever som alle hovedsakelig skal fraktes med buss eller privatskyss fra andre steder i byen vil medføre en betydelig forverret trafiksituasjon.

Det må lages en plan for og settes av ressurser til en bedre trafikkhåndtering ved skolen dersom elevtallet økes.

Slik saken nå er opplyst, fremstår det som uklart hvordan den foreslåtte elevøkningen kan håndteres innenfor eksisterende bygningsmasse uten vesentlige endringer i organisering, klassestørrelser eller økonomi til økte byggmasser. Vi mener dette reiser spørsmål om hvorvidt kapasiteten er tilstrekkelig vurdert, og om konsekvensene for det pedagogiske tilbudet er tilstrekkelig utredet. Vi er videre bekymret for at tidsrammen frem mot høsten 2026, sett opp mot omfanget av endringer som foreslås. Det er per i dag uklart:

- hvilke trinn de overførte elevene vil tilhøre
- hvordan klasser og grupper er tenkt organisert

- hvilke ressurser som vil følge elevene inkludert bemanning og voksentetthet
- hvilke bygningsmessige eller organisatoriske tiltak som eventuelt planlegges
- en helhetlig og dokumentert kapasitetsvurdering
- risiko- og sårbarhetsanalyser (ROS) før vedtak
- en realistisk og trinnvis gjennomføringsplan
- tydelige rammer for evaluering og justering underveis
- manglende omstillingsmidler for å kunne gjennomføre en forsvarlig omstillingsprosess.

Dette gjør det vanskelig for skoleledelse og ansatte og å vurdere om overføringen kan gjennomføres på en forsvarlig måte.

Fagpersoner og barns medvirkning

Vi mener at innspill fra undervisningspersonell er et sentralt kunnskapsgrunnlag i vurderingen av foreslåtte strukturendringer i barnehage- og skolesektoren. Ansatte i skolen besitter erfaringsbasert kompetanse om hvordan organisatoriske endringer påvirker barns læring, trivsel og utvikling. Vi savner at dette perspektivet i tilstrekkelig grad er synliggjort i høringsnotatet. Vi viser videre til at det i saksdokumentene fremgår at barnerettslig vurdering først er foreslått gjennomført etter høringsfristens utløp 08.02.2026. Denne vurderingen burde foreligge før politiskbehandling og vedtak. Dersom barnerettslige vurderinger gjennomføres i etterkant av høringen, vil høringsinstansene ikke ha reell mulighet til å ta stilling til kommunens vurderinger av barnets beste. Vi vil bemerke at barns rett til medvirkning forutsetter at barn høres tidlig i prosessen, før sentrale beslutninger i praksis er låst. Utdanningsdirektoratet understreker at hensynet til barnets beste skal gjennomsyre hele saksbehandlingen, og være synlig og etterprøvbart i beslutningsgrunnlaget. Videre savner vi en systematisk og sammenlignbar gjennomgang av hvordan hvert enkelt strukturforslag påvirker barns livskvalitet, læringsmiljø, trygghet og psykososiale forhold. Vi savner også en tydeliggjøring av hvordan hensynet til barnets beste er vurdert og veid opp mot økonomiske og administrative hensyn i de ulike alternativene.

Lærenorm og reduserte tjenester

Vi legger til grunn gjeldende krav og føringer i opplæringsloven knyttet til lærertetthet og elevenes rett til tilpasset opplæring og et trygt skolemiljø. Vi er bekymret for de foreslåtte strukturendringer

med økning til 25-28 elever pr. lærer i hver klasse. Avvikling av lærernormen er ikke til barnets beste og er å anse som en «lærerminimum». Antall elever i klassene må vurderes opp mot behovet for tilpasset opplæring og et trygt skolemiljø. Større klasser gir mindre tid per elev, mer uro og svakere faglig og sosial oppfølging, noe som forsterkes av økende elevtall og begrenset areal ved Hauknes skole. Det fremstår etter vår vurdering som særlig viktig å opprettholde tydelige rammer for lærertetthet, og å sikre at eventuelle strukturendringer ikke bidrar til ytterligere svekkelse av elevenes rettigheter etter opplæringsloven og rekruttering til læreryrket.

Vi er også bekymret for foreslåtte kutt eller flytting av fritidstjenesten, kulturskolen, biblioteket og familietjenesten, samt reduksjon i partnerskapsavtaler. Disse tilbudene er viktige for barn og unges psykiske og fysiske helse, inkludering og deltakelse i kultur og idrett. Konsekvensene av slike kutt er ikke tilstrekkelig utredet.

Videre stilles det spørsmål ved etablering av Lyngheim barneskole ved Rana ungdomsskole, som ikke er godkjent etter krav til miljørettet helsevern og har uavklarte bygningsmessige avvik. Vi etterlyser evaluering, kostnadsoversikt og avklaringer knyttet til praktisk-estetiske fag, fysisk aktivitet og konsekvenser for elever fra Hauknes når de skal overføres til Rana Ungdomsskole, hvis elever fra Lyngheim flyttes dit.

Oppsummering

Vi vurderer at det foreligger et utilstrekkelig kunnskapsgrunnlag for å fatte vedtak i saken. Vi ønsker derfor at revisjonen Trygt skolemiljø gjennomføres før vedtak. Det er behov for klare og dokumenterte avklaringer knyttet til klasseorganisering, mulige helse- og belastningskonsekvenser for elever og ansatte, status for eventuelle lovbrudd, planer for oppfyllelse av lærernormen, samt de økonomiske konsekvensene av de foreslåtte tiltakene. Vi understreker at ambisjonen om en inkluderende skole forutsetter at beslutninger forankres i skolens faktiske hverdag og bygger på et langsiktig perspektiv for sektoren. For å realisere trygge og inkluderende læringsmiljøer for alle elever i Rana kommune, må skolene og lærerne gis tilstrekkelig handlingsrom, samt relevant kompetanse og nødvendige ressurser. Videre fremhever vi betydningen av at elevenes egne erfaringer og behov i langt større grad inngår som en sentral del av beslutningsgrunnlaget. Etter vår vurdering er det avgjørende at eventuelle endringer i opplæringstilbudet baseres på faglige og forskningsbaserte vurderinger, reell medvirkning fra foresatte, ansatte og elever, samt tydelige planer for systematisk evaluering og justering over tid.

På vegne av flere bekymrede foreldre ved Hauknes skolekrets

Stian Brovold og Tonje Hagen